

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÐ

Från Riksdagsförvaltningen
2026-02-23
Besvaras senast
2026-03-04 kl. 12.00

Till socialtjänstminister Camilla Waltersson Grönvall (M)

2025/26:533 Åtgärder för att säkerställa att personlig assistans fortsätter att vara en frihetsreform

Personlig assistans är en av de viktigaste frihetsreformerna i svensk välfärd och en central del av LSS – en rättighetslagstiftning som ska garantera jämlika levnadsvillkor och möjlighet till självbestämmande för personer med omfattande funktionsnedsättningar, oavsett var i landet man bor.

Samtidigt visar uppgifter från funktionsrättsorganisationer som IfA, JAG och STIL samt arbetsgivarorganisationer som Vårdföretagarna, Fremia och SKR att de ekonomiska förutsättningarna för personlig assistans har försämrats kraftigt under lång tid. Schablonersättningen har inte följt kostnadsutvecklingen, och dess reala värde har urholkats i över ett decennium. Enligt uppgifter från Vårdföretagarna beräknas ersättningen för 2026 ligga närmare 40 kronor per timme under den nivå som hade krävts om den följt löneutvecklingen på arbetsmarknaden.

Regeringen har tidigare uppmärksammat problemet och aviserade i samband med statsbudgeten för 2025 en snabbutredning om indexering av schablonbeloppet. Någon sådan utredning har dock ännu inte presenterats. I budgetpropositionen för 2026 beslutades i stället en uppräknings på 1,5 procent, trots att löneökningarna enligt märket uppgår till 3,4 procent 2025 och 3 procent 2026. Personalkostnader utgör över 90 procent av kostnaderna inom personlig assistans.

När ersättningen inte följer löneutvecklingen skapas en ohållbar situation. Kommuner tvingas täcka underskott med andra budgetmedel, och seriösa privata och kooperativa utförare riskerar att slås ut. Det finns redan tydliga signaler om att aktörer överväger att lämna kollektivavtal för att överleva ekonomiskt – en utveckling som hotar både kvalitet, arbetsvillkor och brukarnas trygghet och som riskerar att bana väg för oseriösa aktörer – eller att helt enkelt avveckla sina verksamheter.

Välfärden måste vara långsiktigt hållbar, rättssäker och jämlik – och de som arbetar i välfärden måste ha rimliga villkor. När finansieringen av personlig assistans inte håller jämna steg med verkliga kostnader undergrävs både LSS intentioner och förtroendet för välfärdssystemet.

Med anledning av detta vill jag fråga socialtjänstminister Camilla Waltersson

Grönvall:

Avser ministern att ta initiativ för att säkerställa en långsiktigt hållbar och jämlik finansiering av personlig assistans genom att till exempel justera uppräkningsen av schablonbeloppet så att det följer lönekostnadsutvecklingen och skyndsamt införa en indexering av ersättningen eller genom att vidta några andra åtgärder?

.....

Ulrika Westerlund (MP)

Överlämnas enligt uppdrag

Rebecca Heinemann